

ELIZA VLOEKT DE JONGE SPOT-
TERS VAN BETHEL.

II KONING. II: 23-25. *

Ende hy ging van daar op na Bethel: als hy nu den weg op-
ging, zo quamen kleine jongens uit de stad, die bespotte-
den hem, ende zeiden tot hem; Kaalkop gaat op, kaalkop
gaat op. Ende hy keerde zig agter om, ende hy zagze,
ende vloekteze, in den name des HEEREN: Doe qua-
men twee beiren uit het woud; ende verscheurden van de-
zelve twee en veertig kinderen. Ende hy ging van daar
na den berg Carmel: ende van daar keerde hy weder na
Samaria.

INLEIDING. **G**OD voortyts veelmalen en op veelerlei wyzen tot de
Vaders hebbende gesproken door de Profecten, heeft
ook altoos gezorgt, om de agtbaarheid van deze zyne
Gezanten te handhaven, en alle te beschamen, die te-
gen hen ontfteken waren.

Ten getuige hier van verftrekke de *Eerste werelt*, die
in wellust verzopen, zig tegen de twiftingen des Geefts
en den Prediker der geregtigheid Noë aankantte; en

Gen. 6-8. daarom voorbeeldig door een algemeenen vloed gestraft
wierde.

Durft *Cham*, door dit oordeel niet wyzer geworden,
de naaktheid van zynen vader bespotten: hy haalt den
vloek over zig en zyne nakomelingen.

Gen. 9:
22, 25.

Smeeden *Farao* en *Abimelech* een quadén toeleg tegen
fommige van de Eerstvaderen: de *HEERE* liet geen
men-

* Conferri potest Cl. *Bochart*. in Hierozoico. Part. 1. Lib. 3.
cap. 9. fin & Exercitatio *J. G. Michaëlis* in h. 1. quæ tertia
est in Observat. sacris. Traj. 1738.

mensche toe hen te onderdrukken, ook bestrafte Hy de Koningen om hunnent wille; [zeggende.] *Tastet myne Gezalfde niet aan en doet myne Profeeten geen quaad.* Psalm. 105: 14, 15.

Verstout zig het weerbarstig Israël in de woestyne, om tegen den HEERE en zynen knecht Mose te murmureeren: de HEERE straft hunne wederspanningheid met meer dan een ontsachgelyk wonder in de wildernisse.

Strekt *Jeroboam* zyne hand uit tegen dien Man Gods van Juda, welke tegen den altaar te Bethel profeteerde; 1 Kon. 13: 1-4. zyne hand verdort, dat hy die niet weder tot zig trekken kan.

En hebbenwe lust om een nieuwe bevestiging van deze waarheid by dit zelve Bethel te beschouwen, wendenwe dan onze aandacht over tot het vreesfelyk oordeel over de spottende jongens omtrent Bethel uitgevoert.

In het even voorgaande word verhaalt, hoe de HEERE den nieuwen Profeet Eliza hebbe verzegelt niet alleen door het klieven van de wateren der Jordane; maar ook door het geneezen van een quade bron te Jericho en de herstellinge van 's lands vrugtbaarheid: waar door buiten twyffel de godvrugtige in Israël zeer wierden gesterkt. t' ZAMEN- HANG.

Nu zal ons getoont worden, hoe de HEERE zynen Gezante nieuwe agtbaarheid byzette door het verderf van bittere bronnen, en een voorbeeldige straf-oefeninge over jonge spotteren, ten schrik en spiegel voor 't afvallig Israël.

Beschouwenwe dan in dit verhaal twee byzonderheden. VERDEE- LING.

I. Den optogt van Eliza naar Bethel, verheerlykt door een ontsachgelyk oordeel over spottende jongens. vs. 23, 24.

II. Zyne verdere reize naar Karmel en Samaria. vs. 25.

De Aanleiding tot dit wonder word verhaalt vers 23. VERKLA- RING VAN het I. DEEL. In 't gemeen met deze woorden: *En hy ging van daar op naar Bethel.*

Eliza.

Kanttek.
op Hof.
4: 15. en
10: 5.

Eliza zyn werk te *Jericho* hebbende verrigt, gaat van daar op naar *Bethel*, een stad op de grenzen van *Efraïm* en *Benjamin* gelegen op een berg, betekenende in onze tale een *Huis Gods*, dog van *Jeroboam* verandert in een *Beth-aven* of een *huis der ydelheid*, door het invoeren van den kalveren-dienst.

De Rede, waarom hy zig naar *Bethel* begaf, schynt geweest te zyn, opdat hy daar de zonen der *Profeeten* bezoeken mogte en hen troosten over het missen van *Elia*, wiens plaats hy nu vervangen moest, als gezalft met een dubbelde mate van zynen Geest, mitgaders om op alles orde te stellen, wat tot bevordering van den waren godsdienst en afbreuke van den *Baal*-dienst gedyen konde.

Terwyl hy nu den weg naar *Bethel* opgaat, word hem in het byzonder de *Aanleiding* tot het volgend wonder geboren door baldadige jongens van *Bethel*: want doe *quamen kleine jongens uit de stad, die hem bespotteden.*

Deze *kleine jongens* moeten wel degelyk van de *Zonen der Profeeten* onderscheiden worden; want naar alle waarschynelykheid worden hier door jonge scholieren van de valsche profeten verstaan, welke te *Bethel* een schole des *Satans* tegen de schoole des *HEEREN* hadden opgericht, om het avallig *Israël* in den dienst van *Baal* of der kalveren te styven: welke kleine jongens, van hunne ouderen of meesteren waarschynelyk opgehitst, uit de stad *Bethel* uitgaan om den *Man Gods* te beledigen.

Immers zy *bespotteden hem*: vertonende hier mede, dat *Gen. 9: 22.* zy tot het zaad van *Cham* behoorden, en een regt slangen en adderen gebroedfel waren, uit den vader den duivel. Deze *Bespottinge* kan men hier nemen in alle hare ruimte, in zo verre zy den *Profeet* niet alleen beschimpten met bitse woorden, maar ook met veragtelijke *Pfalm. 22:* baerden, met opsnuiven van de neuze, schudden met 8, 14. den kop, uitsteeken van de lippe en schateren van de tonge, wyzen met den vinger, opwerpen van stof en an-

andere smadelyke gebaerden, by de spotteren gebruikelijk: een grouwel zo groot, dat die een *vervolging* genoemd word. Gal. 4: 29.

De Inhoud van hunne spotternye word ons duidelyk aangetekent door deze hunne tale, tot Eliza ingerigt: *Kaal-kop ga op: Kaal-kop ga op.*

Het grontwoord door *Kaal-kop* vertaalt, komt van een wortelwoord, dat *ontblooten* te kennen geeft: 't welk in de Kaalheid plaats heeft, daar het hoofd van het dekfel des hairs ontbloomt en overzulks naakt en kaal is. En zulk een Kaal hoofd hadde Eliza, hier in van zynen meester Elia onderscheiden, die een *hairig man* was. Van 2 Kon. 1: 8. welke Kaalheid des hoofts de jongens hunne spotternye ontleenen; want daar zy gene misdaad hem kunnen aanwryven, verwytenze hem dit klein gebrek der nature of des ouderdoms, en wel met een oogwit om hem te smaden.

Want vermits het *hair* van ouds onder de sieraden des hoofts gerekent wierd, en tot een zinnebeeld van sterkte, heerschappye en heerlykheid verstrekte, onder andere in Simfon, Absalom en de Nazireërs blykbaar, welker hair hen tot een krone was. Zo was in tegendeel de *Kaalheid* een zinneprente van zwakheid, onmagt en schande, gelyk de Geleerde ten overvloed uit de Heidense schriften hebben aangetekent, alwaarom Julius Cæsar, opdat zyn kaal hoofd niet den pylen der spotteren ten doele zoude staan, zyn hoofd met laurier bedekte. Zelve vindenwe hier van voetstappen in de H. Schrift: zo wierde Davids toorn ten hoogsten opgewekt, wanneer Hanun zyne gezanten den baard met de kleederen half afgeschoren hadde: aan Sions dogter word gedreigt: *Jef. 3: 24. 'er zal kaalheid zyn, in plaats van hairvlegten:* Jer. 48: 37. ja niets is gemeener in de schriften der Profeten, dan de bedreiging van *Kaalheid* aan de zulke; die van alle magt, eere en sieraad zouden ontbloomt worden. Mich. 1: 16. Ezech. 37: 31. en elders.

Dewyl nu het hoofd van Eliza door het een of ander toeval kaal was geworden, smyten hem deze baldadige jongens den schimpnaam van Kaal-kop naar het hoofd; als of hy een man ware, van alle sterkte, agtbaarheid en cere ontbloot.

Zy voegen 'er by, *Kaal-kop, ga op, of klim op*. Sommige meenen, dat zy heimelyk toespeelen op Elias hemelvaart, en met deze tale Eliza schamper toeduwen; dat hy met zynen kalen kop ook ten hemel zal opklimmen, gelyk zyn hairig meester, naar zyn voorgeven, was opgeklommen. Maar dat schynt wat verre gezogt, en 't is niet waarschylyk, dat de kinderen van het avallig Israël hier van zulk een naukeurige kennis zullen hebben gehad. Eenvoudiger is het dan te denken, dat dit een woord van uitdaginge zy geweest „Klim op gy kaalkop langs de hoogte naar Bethel,“ zo word het gebruikt van de Filistynen tot Jonathan: 1 Sam. 14: 12, 13. *klim op tot ons, en wy zullen het u wys maken:* en van Siméi, die met steenen werpende en met stof stuivende, *in zyn vloeken tot David zeide: ga uit, ga uit, gy man des bloeds en gy Belials man.* 2 Sam. 16: 7, 13.

Dezen bootfen de jongens na en verdubbelen hunne beschimping: *Kaal-kop, ga op: Kaal-kop, ga op*, om hunne aanhoudende bitterheid en razerny te levendiger uittedrukken: als wildenze zeggen: „Gy klimt naar onze stad op, om uwe schole in orde te stellen en de onze overhoop te werpen: maar klim vry op, klim op: wy hebben voor u gene de minste vreeze: hebt gy voorheen enige kragt en agtbaarheid gehad, die had gy alleen van uwen meester Elia, die de krone van uw hoofd was, maar nu gy van hem afgezondert zyt, houden wy u voor een *Kaal-kop*, van alle magt en heerlykheid ontbloot, en niet anders dan schimp en spot waardig.“

En zo mogenwe hier in een t'zamenloop van velerlei snoodheden aanmerken: want 1. Ziet men op de personen

nen die zig hier aan schuldig maken, 't zyn kleine jongens, welke vooral zedigheit en nederigheit past met een eerbiedig zwygen. 2. De persoon aan wien de mishandeling geschied, was een groot Profeet, een Man Gods, een gezalfde des HEEREN; en daarom onschendbaar en onquetsbaar. 3. Hunne misdaden waren vele, en een t'zamenknoping van ongerechtigheit; een overtreding van het eerste gebod der tweede tafel, met Eph. 6: 2. een belofte: want zy onteeren een *Vader*, een Leeraar, in zyn persoon, jaren en ampt, waarom hunne dagen ook weinige waren in het beloofde land. Zy maken zig schuldig aan vuile spotternye, van de oude heilige gerekent voor eene der vergiftigste pylen des duivels: ja Pf. 3: 3. zy versmaden God zelve; want die een Gezante aantast, word gerekent den Zender zelve aantetaften: 22: 8. hierom sprak God tot Samuël. 1 Sam. 8: 7. *Zy hebben u niet verworpen, maar zy hebben My verworpen.* en Zach. 42: 4. 2: 6. *Wie ulieden aanraakt, die raakt myn oogappel aan: insgelyks Jesus tot zyne discipelen: Wie u verwerpt, die verwerpt My, en wie My verwerpt, die verwerpt Hem, Die My gezonden heeft.* Luc. 10: 16.

Geen wonder dan, dat zulk een overwigt van boosheit op een gedugte wyze gestraft word, naar 't verhaal ys. 24.

En wel eerst word het Gedrag van Eliza gemelt, ontfachgelyk in zyne gebaerden en woorden: want *hy keerde zig agter omme, en zag hen, en vloekte hen in den name des HEEREN.*

Hier uit blykt, dat Eliza die spotterny van de jongens niet slegs als een personeele veragting van hem hebbe aangemerkt; dan konde hy geruft zynen weg hebben bevordert, zonder zig aan kindertale te stooren. Maar omdat hy ligtelyk begreep, dat de eere en zake van God in zynen Profeet aangetast wierde, *keert hy zig omme* tot deze vroegrype werktuigen des duivels,

en *ziet hen* aan, waarschylyk in een heiligen toorn; met een bedroeft zynde over de hardigheid van hunne herten, gelyk van zyn Tegenbeelt word angetekent: en ziende door een byzondere ontdekkinge van God, dat alle hope van beterschap door Gods regtmatig oordeel was afgesneeden: *Vloekte hy hen in de name des HEEREN.*

Schoon het *vervloeken* van zig zelve of andere meermalen in de H. Schrift worde afgekeurt, als strydende tegen het regtmatig gebruik van Gods name en den aart der Christelyke liefde en zagtmoedigheid; heeft men nogtans dit *vloeken* van Eliza hier te nemen voor een heilige vervloeking; waar door de Profheet aan dit slangen en adderen gebroedsel Gods ontsachgelyk oordeel toewenscht en uitspreekt. En dit hebben de Onze zeer wel opgemerkt: „dat zulks niet geschiedde uit haat van hunne personen, maar uit haat van de afgoderye, welke zy zo vroeg hadden ingedronken, dat zy den waren God en zyne getrouwe Dienaars van der jeugd aan geleert en gewend waren vyandelyk te haten,“. En dit mogen alle kinderen, zo ras zy tot jaren van onderscheid komen wel deegelyk ter herte nemen, gene dienaars van God te bespotten of te haten: op datze niet in het zelve oordeel vallen.

Althans dat Eliza in dezen zynen heftigen yver niet te verre gegaan zy, blykt; omdat *hy hen vloekte in den name des HEEREN*: dat is, door bevel en ingevinge des HEEREN, of met aanroeping van en vertrouwen op des HEEREN name, gelyk de Onze aantekenen: en zy voegen 'er by: dat, „*in den Name des HEEREN iet te doen*, zo veel zegge; als iet te verrigten 1. door bevel, last en dryvinge van God: Deut. 18: 19. 2. met vertrouwen op Gods hulpe en aanroeping van zynen name Ps. 44: 6. 3. om Gods wille en ter oorzake van Hem. Matt. 18: 5. en 4. ter eere van God. Kol. 3: 17. „

Al het welk hier in opmerkinge kan komen, schoon het eigentlyk formulier van zyne vervloeking ons onbekent zy.

De HEERE zet ook het zegel van goedkeuringe op zyne vervloeking, zo wel als op Elias vloek-tale over de twee Hooft-mannen en hunne vyftige uitgesproken: want dog de gedugte wrake van Jehova, die een Wreker is zeer grimmig, een loerende beir, een leeuw in verborgene plaats; daalt op deze jongens neder: *Doen quamen twee beiren uit het wout en verscheurden van dezelve twee en veertig kinderen.*

De werktuigen van Gods oordeel waren twee Beiren, of beerinnen, die, volgens Aristoteles getuigenis, nog wreeder zyn dan de beeren, vooral wanneer zy van de jongen berooft zyn, waar mede de H. Schrift instemt: 2 Sam. 17: 8.

Zy waren Twee in getal: waar van Abarbanel deze rede geeft, omdat de jongens twee Profeteen hadden geschonden, Elia en Eliza, welker versmading door twee beerinnen gewroken word. Zo 'er enig geheim in dit Tweetal steekt, schynt het eenvoudiger, dat het zelve zyn opzigt hadde op de Twee goude Kalveren te Dan en Bethel; welke dus heimelyk bespot worden, als magteloos om twee beerinnen aftekeeren.

Deze quamen uit het wout, de gewone schuilplaats van het wilt gedierte; mogelyk het zelve wout van Efraim, daar de wederspannige Abfalom aan zyne haren hangen bleef: van waar ook die leeuw kan opgekomen zyn, welke dien Man Gods uit Juda doodde, nadat hy tegen den altaar te Bethel geprofeteert hadde.

Hier uit komen zy te voorschyn, niet van zelve, maar door een Goddelyke hand als opgewekt, die een Heere is van het geheel al; en niet alleen het wiltgedierte des wouts weet te temmen ten voordeele van zyn volk; maar ook aan te zetten ten oordeele van zyne

vyanden, en de gansche nature te wapenen tot hun verderf.

Dit ondervonden deze jonge booswigten op een verschrikkelyke wyze, want zy *verscheurden van dezelve twee en veertig kinderen.*

Het grontwoord is van den sterksten nadruk, en kan insluiten, dat zy niet alleen deze kinderen met een verschrikkelyke woede aanvielen, en met de pooten vertrapten; maar ook wreedelyk met hunne tanden van een scheurden als van lid tot lid, en waarschyndlyk het bloed 'er uit zogen, volgens de gewoonte van de beeren.

Een oordeel, zo veel te ontfachgelyker, omdat het *twee en veertig kinderen* trof: 't zy 'er niet meer tegenwoordig waren; 't zy die 42 door een heimelyk bestier uitgekijpt wierden, om een verbazend verhoog van Gods wrake aan de Betheliten uit te leveren, Die de beiren zelve tot uitvoerders van zyne straffe weet te gebruiken, daar Magistraten, Leermeeesters en Ouders zo nalatig in hunnen pligt en kastydinge bevonden wierden.

Uit allen dezen is de Regtmatigheid van dit oordeel genoegzaam af te neemen: waar van men zeggen mag met den Digter Psalm. 119: 137. *HEERE, Gy zyt regtveerdig en elk een uwer oordeelen is regt.*

Pf. 36: 7. 't Is waar, dat Gods oordeelen een grote afgrond zyn: welker beschouwing de heilige doet uitroepen: *Hoe on-*

Rom. 11: 33. *doorzoekelyk zyn zyne oordeelen en hoe onnaspeurlyk zyne wegen!* Ook is het waar, dat het met den eersten opslag bedenkelyk voorkome; of deze straffe niet te hard ware voor *jonge kinderen*, die mogelyk meer door ophitsinge van anderen, dan uit eigene beweginge zondigden.

Gen. 9: 25. *Maar die het niet te hard vind; dat Noach Kanaän*
Deut. 32: 25. *vervloekte, wegens de bespottinge van Cham: dat de kinderen van de eerste werelt, van Sodom en Jerusalemede in Gods gedugte strafoefeningen begrepen zyn: en dat zy welgelukzalig geroemt worden, die de kinderen*

van

van het afgodis Babel zouden grypen en aan de steenrot-
 fen verpletteren; die zulks billykt, zal ook gaarn met
 een diep stilzwygen in dit oordeel beruften: te meer,
 daar de HEERE zelve in zyne Wet verklaart, dat
Hy een yverig God is, Die de misdaad der vaderen, afgodendienaars en beeldendienars, bezoeken zal aan de kinderen aan het derde en vierde [lid] der gene die Hem haten: te meer, omdat deze kinderen in den zelve quaden grond met hunne ouderen stonden, een zaad van boosdoenderen, een verkeert en verdraait geslagte; een slangen en adderen gebroedfel en uit den vader den bozen; wier gedigtfel hunnes herten alleenlyk boos was van der jeugd aan; overzulks *van nature kinderen des toorns.*

Ps. 137: 9.

Ex. 20: 5.

Eph. 2: 3.

Maar 't geen hier inzonderheid moet opgemerkt worden; is, dat de zake van God en zynen Gezante in dit tyd-gewrigte zulk een oordeel schein te vereischen.

Eliza was nu onlangs in zyne Profetische bedieninge plegtig ingewyd door de zalvinge des H. Geests en van de zonen der Profeten als zodanig erkent. Hy hadde te Jericho zynen dienst begonnen aan te vaarden, en stond nu vaardig om te Bethel, daar een schole der Profeten en een schole des Satans was, zig te vertonen; en voor Jehova, als zyn Gezant, te werken tegen afgodery en beeldendienst.

Hier tegen verzet zig de duivel en weet jonge scho-
 lieren, waarschynlyk in de afgoderye en beeldendienst
 opgequeekt, als zyne werktuigen aan te voeren, om
 den Profet opentlyk op den weg te bespotten: welk
 twistgeding zo veel te smadelyker was voor den Profet,
 omdat het van zulke jonge bengels ondernomen wierde.

Hier vorderde nu de heerlykheid van Jehova, dat
 Hy zynen Gezalfden handhaafde, door een ontsachgelyk
 oordeel over die jongens uittevoeren; opdat voor aller
 ogen bleek, dat Jehova God was en niemand meer:
 gelyk Hy daarom voorheen een diergelyk twistgeding

tuffchen Elia en de Baäliten ten voordeele van Elia be-
 1 Kon. 18. flifte, door meer dan een vuur uit den hemel en het
 2 Kon. 1. slagten der Baäls-profeeten.

De Juiſtheid zelve van de Goddelyke wedervergel-
 dinge bleek hier in: want zy, die hunne monden had-
 Pf. 22: 14. den opgeſpert als een verſcheurende en brullende leeuw,
 Prov. 28: 15. die hunne bitſe tanden door een vilcine ſpotternye in
 de eere van den Profeet geſlagen en hem voor een *kaal-*
kop geſcholden hadden, ja, zo veel in hen was, des
 Profets agtbaarheid met hunne voeten hadden vertree-
 den; verdienden, dat zy door de tanden van ruige bee-
 ren wierden van een geſcheurt, hun bloed ingeflorpt
 en zy door hare pooten vertreedden wierden. Zo keerde
 hunne vergelding weder op hunnen kop, en dus zorgde
 God voor de eere van zynen Name en zyne Geregchtigheid.

Obadj.
 vs. 15.

Maar ook teffens voor zyne Waarheid, Die in 't ge-
 meen aan het afvallig Iſraël hadde gedreigt: *Ik zal de*
tanden der beesten onder hen ſchikken. Deut. 32: 24. en in
 het byzonder aan Elia voorzegt had: *die van het zwaart*
van Jchu ontkomt, dien zal Eliza doden, namentlyk door
 zyne profecyen, dreigementen en vervloekingen, ge-
 lyk de Onze op 1 Kon. 19: 17. aanmerken, en ook dit
 voorval aanhalen.

Eindelyk diende dit oordeel tot vertroosting en blyd-
 ſchap van Eliza: naar de tale Pfalm. 58: 10, 11, 12. *Eer*
dan uwe potten den doornſruik gewaar worden, zal Hy hem
als levendig, als in heeten toorne wegſtormen. De regtvaer-
dige zal zig verblyden als hy de wrake aanschouwt, hy zal zyne
voeten waſſchen in het bloed des goddelozen. En de menſch
zal zeggen: immers is 'er vrugt voor den regtvaerdigen: im-
mers is 'er een God die op de aarde richt. Die hier door
 teffens zorgde voor de veiligheid van zynen Profeet,
 zo nodig in die boze dagen; opdat niemand zig onder-
 wond dien gezalſden des HEEREN aantetaſten of zy-
 nen Profeet quaad te doen.

Dit

Dit bleek by de Uitkomst, gemeld vers 25. *En by* II. DEEL.
ging van daar na den berg Karmel. Of hy Bethel zelve
 bezogt hebbe, en daar iet goeds verrigt, verzwylt de
 H. Geschiedenis, ons alleen leerende, dat hy naar den
 berg Karmel ging, uit Elias historie reeds bekend, en Elia p. 97.
 van Eliza bezogt, of om daar in eenzaamheid te bid-
 den, of om de schole der Profeeten te bezoeken, die p. 329.
 waarfchylyk ook daar gevonden wierde.

En van daar keerde hy weder naar Samaria: de hoofst-
 stad van het afvallig Israël; werwaart hy zig zonder
 fchroom begeeft, geruft op 't geleide des Geests en zyne
 bewaringe, en van voornemen, om daar zyne wo-
 ninge te vestigen: gelyk men besluiten kan uit het ver- Kap. 5: 3.
 volg. In welk Samaria de Voorzienigheid hem nieu- Kap. 6: 32.
 we proeven tot verheerlykinge van zyn Profeetis ampt
 zal laten voorkomen.

Ik behoefte nu niet uitvoerig aan te tonen: hoe wy BETOGING.
 hier in weder een nadrukkelyke Verzegeling vinden van
 Elizas Profeetis ampt, door zulk een ontsachgelyk oordeel
 over de spotters gehandhaaft. 't Is wel waar, dat
 het niet altoos onder de reeks van wonderen behoeft
 gestelt te worden, wanneer woedende beiren menschen
 en kinderen verscheuren: maar wannecr zulks geschied
 op de bespottinge van goddeloze booswigten en op de
 vervloeking van een Man Gods; dan Gods vinger daar
 in niet op te merken, is blindheid. En daarom dit
 zeltzaam voorval, met het voorgaande wonder gepaart,
 leerde de Goede in Israël, wat zy van Eliza te verwag-
 ten; en de Quade, wat zy van hem te vreezen hadden.
 Zo wierden de Liefhebbers van Jehova verquikt: maar 2 Theff. 1:
 de Baäl-en Beelden-dienaars verschrikt. 6, 7.

Wilde men nu naar een Geheim-zin van dit wonder BEDENKIN-
 zoeken: Zo kan de gedagte van sommige der Oudvade- GEN OVER
 ren in opmerkinge komen: welke hier in een schilderye den GE-
 meenen te vinden van de gruwelyke bespottinge van de HEIMZIN.

G

Joden

Joden aan den Heere Jesus toegedreven: welke meer dan eens in hunne woede schreeuwden; *kruis Hem, kruis*
 Pf. 22: 7-9. *Hem*: en zelve op den berg *Kalvaria*, toen Hy aan het
 Jer. 53: 2,3. kruis hing, vol van smaad en smerte, *Hem voorbygaande*
 Matt. 27: *lasterden, schuddende hunne hoofden en zeggende: Ha! Gy*
 39-43. *die den tempel afbreekt en in drie dagen opbouwt, behoud U*
 Marc. 15: *zelve en kom af van het kruis. Hy heeft op God betrouwt,*
 29. *dat Die Hem nu verlosse, indien Hy Hem wel wil.* Waarom dan ook Gods oordeel hen verschrikkelyk getroffen heeft door het uitzenden van *twee beiren*, Vespasianus en Titus, uit het Roomse wout hervoort gekomen, welke de Kinderen van Jerusaleem op een verbazende wyze hebben verscheurt en die stad en haren Tempel, wel een *Bethel* of een *Huis Gods* in name, maar in der daad een *Bethaven*, een *huis der ydelheid* en een spelonke der moordenaren, hebben verwoest, juist 42 jaren na die misdaad, het even getal van die verscheurde kinderen.

P. Martyr noemt die allegorye der Oudvaderen zeer fraai; en had men lust om zyne gedagten wat speeling te vergunnen, men zoude die nog nader kunnen ophelderen door de volgende aanmerkingen: 1. Dat Jesus de meeste bespottingen bejeegent zyn, wanneer *Hy den weg naar Bethel opging*, of door zyn lyden en kruis ter heerlykheid opklom in het huis des Vaders. 2. Dat Hy als een regtvaardig Rigter deswegen het verbastert Jodendom *vervloekt* heeft: men zie onder andere Psalm. 58. en 109. 3. Dat het oordeel door de Romeinen uit te voeren, by de *tanden der beesten* vergeleken word, naar veler gedagten. Deut. 32: 24.

Een ander beroemt Godgeleerde neemt die gedagte der Oudvaderen niet alleen over als aangenaam, geleert en gewigtig; maar denkt 'er nog by, dat aan den Geheimzin een weinig nader voldaan worde; byaldien men hier Eliza stelle als een voorbeeld der Apostelen en inzonderheid van Paulus, die ook wegens zyne *Kaalheid* be-

befpot is, en tegen wien meer dan 40 Joden een t'zamenzweering maakten, zig vervloekende, datze niet eeten nog drinken zouden, voor datze Paulus hadden gedood. Hand. 23: 12-14. *

Wy, deze gedagten aan het oordeel der verftandigen overlatende, vergenoegen ons thans met de aanmerkinge van Parëus: dat God in deze ftrafoefeninge een exempel heeft willen ftellen van zynen Toorne tegen de veragters van zyne Dienaren. En dewyl dit klaar in den text ligt, zal het ons de aanleiding geven tot een nadere toeëigening.

Ik zal niet uitvoerig gewagen, hoe van ouds her dit TOEPAS-
meermalen het lot van de Profeeten geweest zy, het SING.
voorwerp van veler spotternye, veragtinge en vervolginge te zyn: en hoe de HEERE hen nu en dan be-
wrogt heeft, om Gods wrake over zyne en hunne vyanden uittevoeren. Molinæi
Vat. cap.
11 & 16.

Wenschelyk was het, dat dit en zo vele foortgelyke voorvallen het navolgend geflagte hadden wyzer gemaakt en gewaarschouwt, om des HEEREN Gezalfde niet aan te tasten, nog zyne Profeeten quaad te doen.

Maar ook hier ontbreekt het niet aan stoffe van klagte over vele kinderen Bethels, of liever kinderen Belials, die zig aan de zelve euveldaad fchuldig maken.

Wy bewonen ook een Bethel, want ons Nederland mag in een zekeren zin dus genoemt worden, daar God zyn Huis en Leerscholen voor de zonen der Profeeten geficht heeft: dan ach! voor een groot deel in een

G 2

Beth-

* Hanc Patrum sententiam fufe explicat & approbat ut *delectabilem & doctam, solidam & commendabilem* Cl. Vitring. in Meth. Conc. p. 149 & feqq. aft *Michaël* Diff. in h. 1. p. 46. putat *in hac interpretatione nihil esse sani*. Mediam viam tenet *P. Martyr* h. 1. p. 200. hanc Allegoriam ut *elegantem* laudans. Cl. *Bocharto* fufficit, *Judæorum & Patrum sententias* recensere. in Hieroz. Part. 1. Lib. 3. Cap. 9. fin.

Beth-aven, een huis der ydelheid, verandert; vol van Baäl en beelden-diensten, by andere gelegenheden breeder vertoont.

Een van de klaarste bewyzen hier van is, dat des **HEEREN** Dienaars ook daar meermalen *bepot* en gesmaad worden en aan vele tot een voorwerp verstreken van hunne verontwaardiging, die, stond het in hunne magt, gaarn hunnen dienst zouden bederven en voor den **HEERE** onvrugtbaar maken.

1. Het zyn niet alleen vele *kinderen*, die van goddeloze ouderen of leermeesteren opgevoed en aangehitst al vroeg hunne bitterheid en haat tegen Gods gezanten in gelaat, woorden en gebaerden uitlaten: maar zelve vele *bejaarde*, over welke de bedagtzaamheid moeste de wagt houden, staan aan die zelve euveldaad schuldig. Zoude ik alle de spotnamen optellen, die hen naar het hoofd gegooit worden, waar zoude ik beginnen, waar eindigen?

2. De gewone bespottung is die, welke Eliza moeste ondergaan, die voor een *Kaal-kop* wierde gescholden. En wie twyffelt, of zy staan in den zelven grond, die met Cham de naaktheden der geestelyke Vaderen zoeken te ontdekken? den *eenen* schelt men voor een *Kaal-kop*, als of zyn hoofd van het nodig verstant, weetenschappen en geleertheid ontbloot ware en niet anders dan talmeryen en fimelaryen wiste voorttebrengen: een *anderen*, als of hy allen sieraad van welspreekendheid en de konstenaryen der redeneerkunde miste: een *derden*, als of hy van alle genade ontbloot ware en de waarheden slegs in het hoofd en niet in het herte hadde: een *vierden* als of hy de nodige agtbaarheid en sterkte miste, om de waarheden te bepleiten of met genoegzaam onderscheid en ernst aan te dringen.

3. Een bespottung, die vry zwaarder word, als die begaan word omtrent zulke Profeeten, op welke de Geest van den waren Elia rust; en die in des **HEEREN** kragt

kragt quade bronnen hebben gezond gemaakt, door het zout in een nieuwe schale, en de middelen geweest zyn, om door het Evangeli-woord menschen te bekeeren: want deze zyn doorgaans het naaste doelwit van de spotteren.

Ware ik nu bequaam, om alle zodanige spotteren de grootheid van hunne zonde en gevaar onder 't oog te brengen!

Hoe gruwelyk is uwe *misdaad!* kondet gy het zien!

1. Uwe misdaad is spotterny, het eigen merk des duivels en van Paulus een vervolginge genoemd. 2. Gy Gal. 4: 29. zondigt tegen het eerste Gebod met een Belofte en ontceert uwe Vaders, van ouds voor een zonde van de boofste tyden gerekent. 3. Gy tast God zelven aan in zyne gezanten, en raakt dus zyn oogappel aan.

Hoe vreesfelyk wil uw *Oordeel* zyn! zo gy u niet bekeert. 1. De HEERE, die een wreker is, zeer grimmig, zal zig ommekeeren in zynen toorne en u vloeken, daar Hy alle schepfels tot uw verderf kan wapenen. 2. Mogelyk zal Hy de tanden der beesten onder u uitzenden of de klauwen van het wild gevogelte des wouds Prov. 30: om u te verscheuren. 3. En wee u! als de HEERE in 17. den dag des gerigts u rekenschap zal afeischen van alle harde woorden en dat vonnis u in de ooren laten donderen: *gaat weg gy vervloekte in het eeuwig vuur:* dan zullen twee beiren, de duivel en een knagende conscientie u, als Satans proojen, verscheuren tot in eeuwigheid. 4. Trouwens uw oordeel staat reeds geprent Psaln 50: 19-22. *Uwen mond slaat gy in het quade en uwe tonge koppelt bedrog. Gy zit, gy spreekt tegen uwen broeder, tegen den zone van uwe moeder geeft gy lasteringe uit. Deze dingen doet gy en Ik zwijge: gy meent dat Ik i' enemaal ben gelyk gy. Ik zal u straffen en zal het ordentelyk voor uwe oogen stellen. Verstaat dit dog, gy godvergeetene; op dat Ik niet verscheure en niemand redde.*

Ja, verstaat dit, gy godvergeetene, en dryft den spot
 Jef. 28: 22. niet langer met God en zyne dienaren, opdat uwe banden niet vaster worden en gy aan een onherroepelyk oordeel wordet overgegeven. Maar leert de zwaarheid en gruwelykheid van deze uwe misdaad kennen met uwen ganschen slangen-aart, en wendet uwe oogen van dezen
 Jac. 1: 23, 24. spiegel niet af, voor dat gy uw aangeboren aangezigt en de grondtrekken van het beelt des Satans met ontroeringe beschouwende, uwe herten scheurt in ware boetvaardigheid, uitwerkende een onberouwelyke bekeeringe tot zaligheid.

Ach! dat de ware Eliza zelve zig ommekeerde, u als in het voorbygaan in medelyden aanzag, en die prooijen uit den muil van dien helschen beir rukte!

Maar ik hebbe by deze stoffe iet naders te spreken tot byzondere Standspersonen.

Alle Ouders kunnen hier zien, welke de vrugt zy van een quade en ongodsdienstige opvoedinge, en hoe de HEERE hen in hunne kinderen zal straffen, zo zy den aangeboren haat tegen God en zyne Dienaars in hen niet intoomen maar voortplanten: zy zullen uwe grauwe haren met smerte ten grave doen dalen. Ach! datge dan medelyden haddet met uwe eigene ingewanden!

Luc. 6: 26. Gods getrouwe Dienaars zien hier in 1. Welk doorgaans hun lot in de werelt zy; smaad, bespottung en vervolging te ondergaan; en wee hen! wanneer alle menschen wel van hen spreken. 2. Als de belediging personeel en kinderagtig is, mogen zy zulks als kinderpraat voorbygaan; maar zo Gods eere en belang daar in gemengelt is, hebben zy zig ernstig daar tegen te verzetten en de zulke in des HEEREN name hertelyk te bestraffen: 3. En schoon zy hen niet mogen vervloeken in bitteren toorne en wraakzugt, mogenze egter hen Gods toorn en den vloek aankondigen in den dag der wrake onzes Gods, byaldien zy zig niet bekeeren.

4. Ondertuffchen zullenze zig best bevinden by Jesus raad: *Hebt uwe vyanden lief, zegent hen die u vervloeken: enz.* van Paulus uitgebreid. *En een dienstknecht des Heeren moet niet twiften, maar vriendelyk zyn tegen alle, bequaam om te leeren, en die de quade kan verdragen: met zagtmoedigheid hen onderwyzende die tegenstaan: of hen God i'eniger tyt bekeering gave tot erkentenis der waarheid; en zy wederom ontwaaken mogten uit den strik des duivels, onder welken zy gevangen waren tot zynen wille.*

Alle Gods kinderen, die van bittere bronnen in zoete fonteinen door den Geest zyn afgewiffelt, hebben hier een spiegel voor oogen, die hen aantoot, waar voor zy zig te wagten, en wat zy te betragten hebben. 1. Zy hebben zig te wagten, niet alleen voor bespottinge der Profeten, dat zo ligtelyk in begenadigde niet valt, tenzy in een zware verzoeking geraakt; maar ook voor te meesteragtig oordeel over de Profeten; als of zy het net wiften te schiften, wie *kaal* en van genade ontbloot is, of wie geestelyke *hairlokken* van wysheid, genade, leven en sterkte heeft: hier geld Jesus bekende lesse: *Oordeelt niet*, zonder roeping, *ligtvaerdig*, *partydig*, *meeft-agtig*, *liefdeloos*; *opdatge niet geoordeelt wordet*: enz. Die met ootmoedigheid bekleed zyn, zullen hier de bedagzaamste zyn. 2. Tragtet veel eer het tegengestelde van deze spotteren te vertonen en met eerbied omtrent des HEEREN gezanten te verkeeren; en, zo veel de waarheid lyden kan, een goede belydenis van hen te geven. Ik wil u niet opdringen, om te geloven; dat alle die den naam van Profeten dragen juist genade zouden bezitten; want die is nimmer aan het Predik-ampt gebonden geweest: maar wanneer hunne leere en gansch gedrag hier niet tegen inloopt, en het mogelyk zoude kunnen zyn, datze genade, ten minsten enige gaven hadden; hebtge hen aan te merken als Gezanten, van Jesus gegeven tot het werk der bedieninge; en hunne naaktheden, in na-

Matt. 5: 44.

2 Tim. 2:

24-26.

Jac. 3: 11.

Matt. 7: 1, 2.

Eph. 4:

11, 12.

vol.

Gen. 9: 23. volginge van Sem en Jafet, met het klee van ootmoedigheid en liefde te bedekken: want zy zyn ook *Gezalfde des HEEREN*. Ach! het staat zo leelyk, als een begenadigde enig zweemfel van Cham vertoont.

Inzonderheid laat uw hert door het aanschouwen van Gods wrake over zyne vyanden worden opgewekt; om
Matt. 10: 28. dien God te vreezen, welke ziel en lichaam kan verderven in de helle: in navolginge van Job en David:

Job. 31: 23. [*Het hair*] *myns vleefches is te berge gereezen van verschrikkinge voor U, en ik hebbe gevreeft voor uwe oordeelen.*

Pf. 119: 120. Deze geloofs-vreeze voor een wraakoefenenden God verwekke 1. Een heilig zwygen onder des HEEREN vrymagtig welbehagen: moet de gansche aarde voor Jehova zwygen, en zal alle mond worden gestopt: hoe veel te meer is het voor Gods kinderen betaamlyk, dat zy

Lev. 10: 3. met Aäron stilzwygen, en zwygende uitroepen: *Hoe*
Rom. 11: 33. *ondoorzöekelyk zyn zyne oordeelen!* 2. Een diepen eerbied en tederste liefde voor Gods oneindige Majesteit: die

vlekkeloze Heiligheid en Regtvaerdigheid, zo verschrikkelyk voor allerlei duivelen, is eene van de uitnemenste schoonheden, welke Gods kinderen in hunnen

Pf. 2: 11. Vader ontdekken, waarom zy Hem dienen met vreeze en zig verheugen met beevinge: vooral, omdat Hy zynen ganschen Naam in zynen Zoon geheiligt heeft, in Wien Hy wel een vergevend God is, maar ook wrake

Pf. 99: 8. doende over hunne daden; als een loerende beir en leeuw
Tren. 3: 10. in verborgene plaats. 3. Eindelyk gelovenwe, dat 'er

dagelyks verdoemelyke kinderen worden geboren, en dat 'er een menigte van onbekeerde den helschen beir in den muil loopt: wat moeste de liefde Gods en des naaften ons dringen, om langs betamelyke middelen in de kragt

1 Sam. 17: 34-36. des HEEREN prooijen uit den muil des leeuws en des beirs te rukken! als *weetende, dat wie een zondaar van*

Jac. 5: 19, 20. *de dwalinge zyns wegs bekeert, een ziele van de dood behoud, en een menigte van zonden bedekt.* Amen.